

SAMEN VOOR EEN KANSRIJKE ONTWIKKELING

**Lokale Educatieve en
Preventieve Agenda
2023 - 2026**

Gemeente Zwartewaterland
Versie: 1 november 2022

INHOUD

1. Inleiding	3
1.1 Gelijke kansen voor ieder kind	3
1.2 Gezamenlijke verantwoordelijkheid	3
1.3 Totstandkoming	4
1.4 Integrale benadering	4

2. Wat willen we bereiken?	5
2.1 Onze missie	5
2.2 Uitgangspunten preventiebeleid	6
2.3 Pijlers van de lokale educatie en preventie agenda	7

3. Hoe gaan we dit bereiken?	8
3.1 Pijler 1: Voorkomen van onderwijs- en ontwikkelingsachterstand bij jonge kinderen	8
3.1.1 Huidige situatie	8
3.1.2 Verbeterpunten	10
3.1.3 Nieuw beleid	11
3.2 Pijler 2: Verbinding onderwijs en jeugdhulp	12
3.2.1 Huidige situatie	12
3.2.2 Verbeterpunten	14
3.2.3 Nieuw beleid	14
3.3 Pijler 3: Bevordering integratie van anderstalige kinderen en hun ouders	15
3.3.1 Huidige situatie	15
3.3.2 Verbeterpunten	17
3.3.3 Nieuw beleid	17
3.4 Pijler 4: Stimuleren van de taalontwikkeling	19
3.4.1 Huidige situatie	19
3.4.2 Verbeterpunten	21
3.4.3 Nieuw beleid	21

3.5 Pijler 5: Stimuleren van sociaal emotionele en motorische ontwikkeling van kinderen	22
3.5.1 Huidige situatie	22
3.5.2 Verbeterpunten	24
3.5.3 Nieuw beleid	25
3.6 Pijler 6: Opvoeden en opgroeien	27
3.6.1 Huidige situatie	27
3.6.2 Verbeterpunten	28
3.6.3 Nieuw beleid	29

4. Vervolgtraject	30
4.1 Uitvoeringsprogramma	30
4.2 Financiën	30
4.3 Monitoring en evaluatie	30
4.4 Toezicht en verantwoording	31
4.5 Planning	31

B1. Bijlage 1	32
----------------------	-----------

1.

INLEIDING

1.1 GELIJKE KANSEN VOOR IEDER KIND

In 2019 werd door de gemeenteraad het gemeentelijk onderwijskansenbeleid 'Gelijke kansen voor ieder kind' vastgesteld. In dit document was op hoofdlijnen vastgelegd hoe we in de periode 2019 t/m 2022 de ontwikkelingskansen van de kinderen in onze gemeente wilden versterken. In de afgelopen vier jaar hebben we hier met onze partners uit onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp uitvoering aan gegeven.

Dat heeft mooie resultaten opgeleverd. Nu de looptijd van bovengenoemde beleidsnota en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's ten einde loopt is het tijd om met elkaar de bakens uit te zetten voor de volgende beleidsperiode. Ten opzichte van het vorige beleidsplan willen we het nieuwe plan verder verbreden met de implementatie van de NPO gelden en de preventienota 'Samen zijn we Zwartewaterland', met name wat betreft het thema 'Ik heb een kansrijke ontwikkeling'.

Op deze manier wordt het een bredere nota waarbij de geldstromen niet leidend zijn, maar het doel is om kinderen en jongeren zo gezond en veilig mogelijk te laten opgroeien.

**GELIJKE
KANSEN
VOOR
IEDER KIND**

1.2 GEZAMENLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Gemeente en schoolbesturen hebben de gezamenlijke verantwoordelijkheid om beleid te ontwikkelen en uit te voeren met als doel de kansen van kinderen te verbeteren bij de start op en het doorlopen van de basisschool. We spreken hierbij vaak over voor- en vroegschoolse educatie (vve). Het ontwikkelen van dergelijk beleid is een verplichting op basis van de Wet Primair Onderwijs (WPO). Zowel gemeente als schoolbesturen ontvangen voor de uitvoering van dit beleid financiële middelen vanuit het rijk. Als gevolg van een andere verdeling over de gemeenten heeft Zwartewaterland sinds 2019 de beschikking over een veel groter budget dan voorheen.

Met onderwijs en gemeente alleen zijn we er echter niet. Ook andere partners spelen een nadrukkelijk rol bij de ontwikkeling en implementatie van dit beleid.

1.

1.3 TOTSTANDKOMING

De lokale educatieve en preventieve agenda is samen met onze partners uit het onderwijs, kinderopvang en de Jeugdgezondheidszorg ontwikkeld. Zij zullen het beleid immers in de praktijk moeten gaan uitvoeren. Aan hun professionele inbreng hechten wij dan ook veel waarde. Daarom is vanuit het OOGO/LEA (het overleg dat de gemeente periodiek voert met schoolbesturen en kinderopvang aanbieders) een werkgroep gevormd met als doel om samen met de gemeente tot een gedragen voorstel te komen.

1.4 INTEGRALE BENADERING

De basis van de lokale educatie en preventie agenda is het onderwijskansenbeleid. Jaarlijks ontvangen wij van het Rijk financiële middelen om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden.

Daarnaast hebben wij (zowel gemeente als schoolbesturen) van het Rijk middelen gekregen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dit programma is bedoeld om tijdens de corona pandemie ontstane vertragingen in het onderwijs weg te werken. Het gaat hier om een eenmalig bedrag dat we moeten besteden in de periode t/m schooljaar 2024/2025. De maatregelen moeten aansluiten bij de behoeften van

de kinderen in onze gemeente en op de interventies die door scholen zelf al worden ondernomen. Het gaat om achterstanden op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak. Het NPO is zowel bedoeld voor het basis- als het voortgezet onderwijs. In het OOGO-LEA van 2 maart 2022 is met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties overeenstemming bereikt over hoe we deze middelen in Zwartewaterland willen gaan inzetten.

Binnen de reguliere begroting zijn er ook middelen beschikbaar voor preventieve activiteiten jeugd. In deze agenda komen de diverse financieringsstromen samen. Geld is hierbij niet leidend, maar het kind en zijn/haar omgeving. We streven ernaar om de middelen op deze manier zo effectief mogelijk in te zetten.

2.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**VEILIG EN
GEZOND
OPGROEIEN**

**OPTIMAAL
ONTWIKKELEN**

2.1 ONZE MISSIE

In de gemeente Zwartewaterland hebben we de doelstelling dat kinderen en jongeren veilig en gezond opgroeien en dat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat er goede basisvoorzieningen zijn voor kinderen en dat alle kinderen mee kunnen doen.

Met deze beleidsnota willen we bereiken dat ieder kind uit Zwartewaterland waar mogelijk met gelijke kansen zijn of haar onderwijsloopbaan start en verder kan doorlopen. Dit betekent dat we ieder kind zoveel mogelijk bagage willen meegeven en extra ondersteuning bieden aan kinderen die een risico lopen op een achterstand of deze al hebben. In dit geheel is een doorlopende lijn van voorschools naar school van groot belang.

De schoolloopbaan van een kind kan niet los worden gezien van het opvoeden en opgroeien van een kind. Om deze reden verbinden we het onderwijskansenbeleid

nadrukkelijk met het preventiebeleid jeugd. Samen bouwen we aan een sterke basis om zoveel mogelijk jeugdigen gezond, veilig en kansrijk te laten opgroeien, gewoon in hun eigen omgeving. We investeren in ouders, in een positieve opvoeding, succesvolle schoolloopbaan en in een brede ontwikkeling van jeugdigen. Het gaat hierbij om het versterken van beschermende factoren en het verminderen van risicofactoren waardoor jongeren meer perspectief krijgen thuis, op school en in hun vrije tijd.

We werken hier samen met onze maatschappelijke partners aan en willen de betrokkenheid, zelfredzaamheid en inzet van ouders stimuleren.

2.

2.2 UITGANGSPUNTEN PREVENTIEBELEID

Op 7 juli 2022 is de preventienota Samen zijn we Zwartewaterland door de gemeenteraad vastgesteld.

In deze nota staan de uitgangspunten van het preventiebeleid 0 tot 100+ voor de periode 2022 – 2028 vastgelegd. De uitgangspunten van de preventienota zijn leidend voor deze lokale educatieve en preventieve agenda.

In de preventienota stellen we de inwoner centraal vanuit positieve gezondheid. Met deze brede en positieve benadering gaan we voor een samenleving waarbij we kijken naar wat wel mogelijk is in plaats van wat niet (meer) kan.

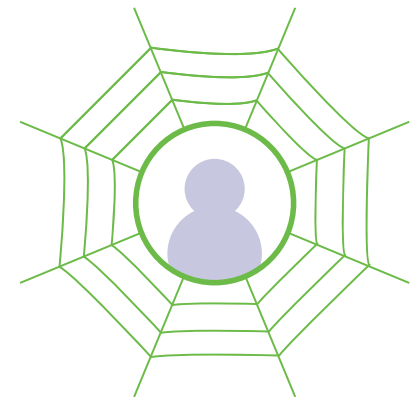
We maken de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag (en uiteindelijk mens en maatschappij). Dit impliceert ook dat inwoners zelf invloed kunnen uitoefenen op de uitdagingen die zij in het leven tegenkomen.

We gaan dus uit van de eigen kracht en zelfregie en stimuleren zelfredzaamheid. Soms redt een inwoner het niet op eigen kracht. Dan is het sociale netwerk van groot belang. Waar mogelijk wordt dit ingezet en waar nodig wordt gerichte hulp en ondersteuning geboden.

De preventienota is opgedeeld in 6 thema's:

1. Elkaar ontmoeten
2. Iedereen doet mee
3. Ik voel gezond en vitaal
4. Ik heb een kansrijke ontwikkeling
5. Ik kan mezelf goed redden
6. Ik voel me veilig in mijn eigen omgeving

Met de lokale educatieve en preventie agenda richten we ons voornamelijk op het thema 'Ik heb een kansrijke ontwikkeling'. Natuurlijk zijn er ook raakvlakken met andere thema's, zoals ik voel me gezond en vitaal en ik voel me veilig in mijn eigen omgeving. Ook de doelen vanuit die thema's worden waar van toepassing meegenomen.

2.

2.3 PIJLERS VAN DE LOKALE EDUCATIE EN PREVENTIE AGENDA

Om alle kinderen in Zwartewaterland veilig, gelukkig en gezond op te laten groeien bieden we hen optimale ontwikkelingskansen. Sociale, economische of culturele omstandigheden mogen hierbij geen belemmering vormen.

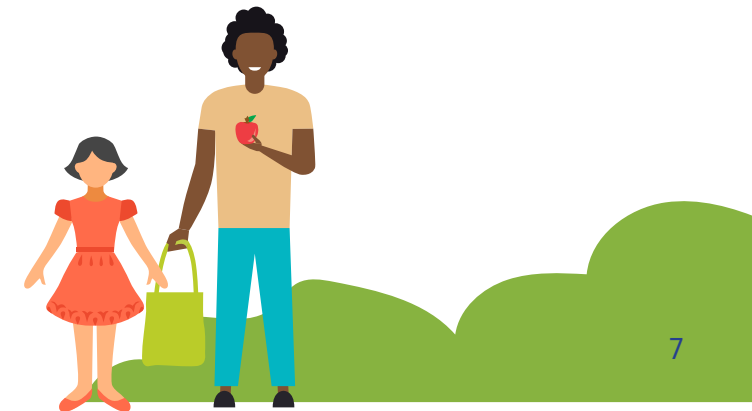
De lokale educatieve en preventieve agenda maakt deel uit van het preventiebeleid en de zorgstructuur rondom de jeugd van Zwartewaterland. Vroegsignalering en preventie staan hierbij centraal.

Ook bevorderen we de integratie van kinderen en hun ouders in de kinderopvang, op de basisscholen en daarmee binnen de Zwartewaterlandse samenleving. We bieden goede basisvoorzieningen voor alle kinderen en extra ondersteuning indien nodig.

Vanuit het onderwijskansenbeleid werken we met de volgende zes pijlers:

1. Voorkomen van onderwijs- en ontwikkelingsachterstand bij jonge kinderen
2. Verbinding onderwijs en jeugdhulp
3. Bevordering integratie van anderstalige kinderen en hun ouders
4. Stimuleren van de taalontwikkeling
5. Stimuleren van sociaal emotionele en motorische ontwikkeling van kinderen
6. Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien

In de nieuwe periode worden deze zes pijlers gehandhaafd. Zij omvatten alle thema's waar we aandacht aan gaan besteden.

3.

HOE GAAN WE DIT BEREIKEN?

In het vorige hoofdstuk hebben we onze brede visie op een kansrijke ontwikkeling van onze jongeren weergegeven. Daarbij hebben we zes pijlers benoemd. In dit hoofdstuk geven we per pijler aan hoe we in de komende periode hieraan invulling gaan geven. We zoomen per pijler in op het huidige beleid, op de verbeterpunten t.o.v. het huidige beleid en beschrijven hoe we het nieuwe beleid voor de komende vier jaar gaan vormgeven.

3.1 PIJLER 1: VOORKOMEN VAN ONDERWIJS- EN ONTWIKKELINGSACHTERSTAND BIJ JONGE KINDEREN

3.1.1 HUIDIGE SITUATIE

Het belangrijkste instrument om onderwijs- en ontwikkelingsachterstand bij jongere kinderen te voorkomen is voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Vve is bedoeld voor jonge kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 6 jaar. Het is met name bedoeld voor kinderen met een taal- of ontwikkelingsachterstand of die een risico lopen om een dergelijke achterstand te ontwikkelen.

Voor kinderen van 2 tot 4 jaar is er voorschoolse educatie. Dit wordt in onze gemeente aangeboden via de peuterspeelgroepen. Onder peuterspeelgroep verstaan we een specifiek arrangement binnen een geregistreerde kinderopvanglocatie, waarvan kinderen in

de leeftijdscategorie van 2,5 tot 4 jaar gedurende veertig weken per jaar minimaal twee dagdelen (van 3,5 uur) per week gebruik kunnen maken. Sinds 2019 bieden we als gemeente aan alle ouders een gratis derde dagdeel aan. Daarnaast hebben de VVE geïndiceerde kinderen de mogelijkheid om 16 uur per week de peuterspeelgroep te bezoeken.

In Zwartewaterland wordt alleen gewerkt met gemengde groepen waarin kinderen met en zonder vve-indicatie samen spelen. Alle kinderen die naar een peuterspeelgroep gaan profiteren hierdoor van het aangeboden vve-programma en de extra faciliteiten die het vve-aanbod met zich meebrengt.

Bij vve wordt gebruik gemaakt van speciaal voor deze jonge kinderen ontwikkelde programma's die tot doel hebben om de kansen op een goede schoolloopbaan te bevorderen.

3.

Het vve-programma richt zich daarbij op de volgende aspecten:

- Taalontwikkeling, die gericht wordt gestimuleerd door de beginnende geletterdheid en de woordenschat.
- Beginnende rekenvaardigheid, zoals het leren tellen, het meten en de oriëntatie in ruimte en tijd.
- Motorische ontwikkeling, waarbij het ontwikkelen van grove en fijne motoriek centraal staat.
- Sociaal emotionele ontwikkeling, zoals het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en samen leren en werken.

De aanbieders van voorschoolse educatie ontvangen hiervoor van de gemeente subsidie. Omdat wij het belangrijk vinden dat VVE in gemengde groepen wordt aangeboden kiezen we ervoor om de hoogte van de subsidie afhankelijk te maken van het aantal groepen i.p.v. het aantal kinderen.

Daarnaast kiezen we voor een extra toeslag voor separate PSG die niet kunnen profiteren van de efficiëntie voordelen van een kindcentrum. Met behulp van de subsidie moet de aanbieder in staat zijn alle kinderen op de PSG een landerlijk erkend VVE-programma aan te bieden met de bijbehorende extra faciliteiten en kwaliteitseisen.

**EEN
ZORGTEAM
OP ELKE
LOCATIE**

Op iedere peuterspeelgroep locatie is er een zorgteam actief. In het zorgteam zijn in ieder geval de zorg coördinator en/of de Voorschoolse Educatie coach van de peuterspeelgroep en de jeugdverpleegkundige vertegenwoordigd. Zij bespreken de kinderen als er signalen zijn dat er misschien ondersteuning nodig is bij dit kind.

Wanneer er meer zorg nodig is dan het zorgteam kan bieden wordt het opgeschaald naar de Centrale Toegang van de gemeente.

3.

De jeugdverpleegkundige kan een kind een indicatie geven voor VVE. Dit wordt gedaan op basis van landelijke en lokale criteria. De lokale criteria zijn in 2019 geformuleerd, denk hierbij aan: Nederlands is niet de moedertaal van de ouders, armoede/schulden en een bijzondere gezinssituatie (tienermoeder, ouders met verslavingsproblematiek of psychische problematiek). Deze kinderen kunnen vervolgens gratis extra uren afnemen bij de peuterspeelgroep, zodat ze optimaal voorbereid naar de basisschool kunnen gaan.

Ook naar aanleiding van de reguliere contactmomenten op het consultatiebureau kan de JGZ een VVE-indicatie afgeven. Naast het afgeven van een VVE-indicatie heeft het consultatiebureau een belangrijke signaleringsfunctie bij het veilig en gezond opgroeien van (jonge) kinderen. Dit komt terug in pijler 6: opvoeden en opgroeien.

Voor kinderen van 4 tot 6 jaar is er vroegschoolse educatie dat wordt aangeboden in de eerste twee groepen van de basisschool. Voor het uitvoeren van vroegschoolse educatie ontvangen de schoolbesturen rechtstreeks financiële middelen van de rijksoverheid.

3.1.2 VERBETERPUNTEN

Het bestaande beleid kent nog de volgende verbeterpunten:

- Het huidige dagdeel PSG is nu 3,5 uur. De kinderopvangaanbieders hebben aangegeven de dagdelen graag te verlengen naar 4 uur. Dat maakt het praktischer om de wettelijk aan te bieden 16 uur voor vve-doelgroepkinderen op een logische manier in te delen. Er kan dan worden gewerkt met vier dagdelen van vier uur. Sommige aanbieders doen dit al, maar krijgen in de huidige opzet daardoor niet alle uren vergoed. Het verlengen van de dagdelen is mogelijk, omdat inmiddels veel basisscholen zijn overgeschakeld op een continu-rooster. Daardoor vormen de schooldagen van andere kinderen in het gezin in de meeste gevallen geen belemmering.
- De overdracht van de PSG naar de basisschool kan nog worden verbeterd. Er is nog niet altijd sprake van een doorgaande leerlijn.

3.

3.1.3 NIEUW BELEID

We verlengen de dagdelen van de peuterspeelgroepen van 3,5 uur naar 4 uur per dagdeel. Daardoor gaan kinderen minimaal 8 uur (was 7) en maximaal 16 uur (geldt voor de vve-geïndiceerde kinderen) naar de speelgroep. Op de eerste twee dagdelen is de normale toeslagenregeling voor de kinderopvang van toepassing. Dat betekent dat ouders een inkomensafhankelijke toeslag ontvangen en het overige deel van de kosten zelf betalen. Ouders die niet in aanmerking komen voor een landelijke kinderopvangtoeslag (met name eenverdieners gezinnen) kunnen voor deze dagdelen een vergelijkbare toeslag vanuit de gemeente ontvangen. Hierdoor kan iedereen onder dezelfde financiële voorwaarden gebruik maken van de peuterspeelgroep.

De ervaringen met het in de vorige beleidsperiode geïntroduceerde gratis derde dagdeel zijn positief. Op dit moment maakt ongeveer 60% van de ouders hier gebruik van. Dit aanbod blijft dan ook gehandhaafd. Als ouders al minimaal twee dagdelen peuterspeelgroep afnemen voor hun kind, dan kunnen ze gratis gebruik maken van een derde dagdeel. Als ouders hier gebruik van maken, dan bezoeken de kinderen gedurende 12 uur per week de peuterspeelgroep.

Voor de kinderen met een vve-indicatie van de JGZ geldt dat deze ook nog een gratis vierde dagdeel krijgen aangeboden. Daarmee wordt voldaan aan de wettelijke eis van minimaal 916 uur vve-aanbod in de in de periode van 2,5 tot 4 jaar. Deze kinderen gaan hiermee dus 16 uur per week naar de peuterspeelgroep.

Er is in de afgelopen jaren onderzocht of er een koppeling kan komen tussen de kind volgsystemen van de voorschoolse opvang en het basisonderwijs. Dit blijkt vanwege technische en juridische redenen voor als nog niet mogelijk te zijn. Toch willen we in de nieuwe beleidsperiode blijvend werken aan een verdere stroomlijning van de overdracht voorschools naar basisonderwijs.

Naast de koppeling van systemen is het belangrijk de resultaten van VVE beter inzichtelijk te krijgen. In de komende periode gaan we ons daarom verder verdiepen in de data die vanuit de signaleringssystemen van de aanbieders op te leveren zijn.

3.

3.2 PIJLER 2: VERBINDING ONDERWIJS EN JEUGDHULP

3.2.1 HUIDIGE SITUATIE

Vanuit het onderwijs-
kansenbeleid zijn we in
2019 gestart met het project
verbinding onderwijs en
jeugdhulp. In 2020 hebben
we met partijen uit het
onderwijs en jeugdhulp
een ambitieovereenkomst
ondertekend (zie bijlage 1).

In deze tijdlijn kunt u zien
wat er verder in dit project is
gebeurd.

3.

Zoals u kunt zijn er in 2020 drie werkgroepen gevormd die zich elk met een thema bezig hebben gehouden. Dit zijn de werkgroepen:

- **VOORVELD**

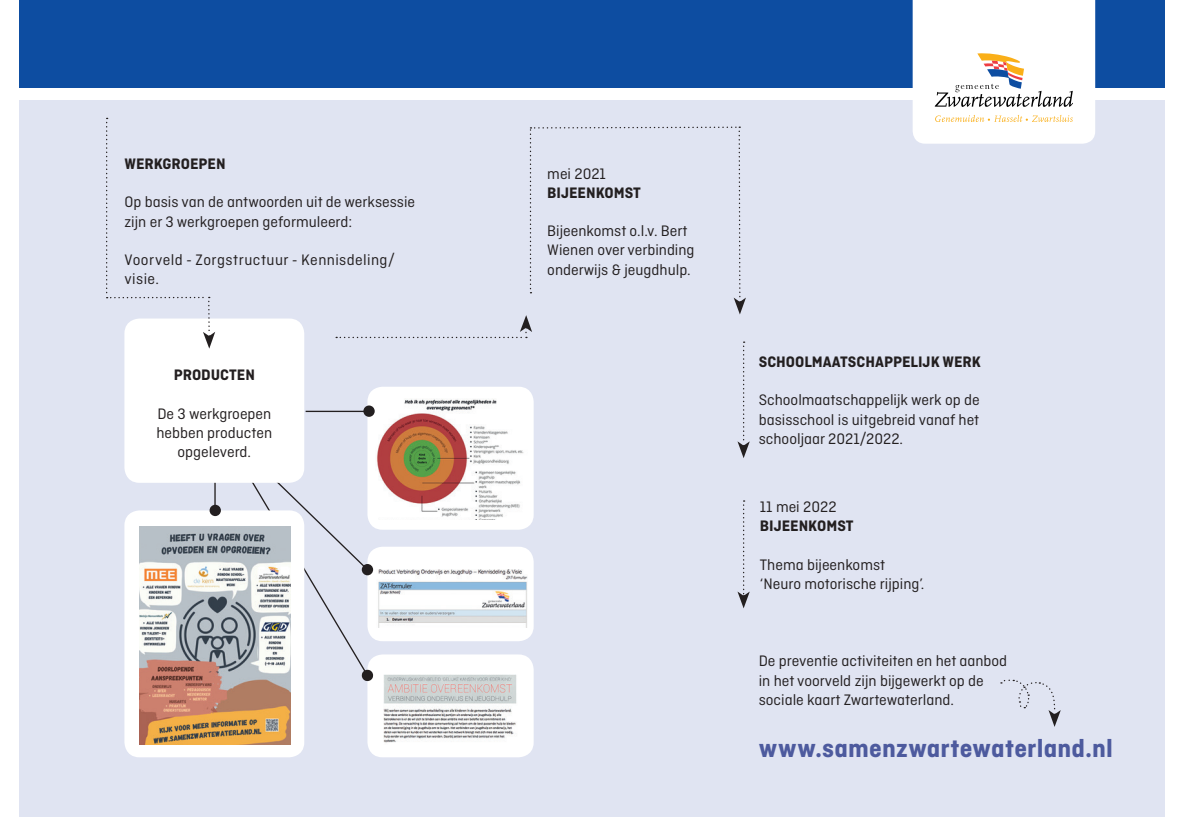
Deze werkgroep focust zich op het voorveld van voorzieningen die beschikbaar zijn voor de jeugdige. Zoals we weten is één van de struikelblokken het hoge gebruik aan specialistische hulp. Om dit gebruik terug te dringen waar mogelijk, is het van groot belang dat de hulp die aangeboden wordt in het voorveld, optimaal benut wordt.

- **ZORGSTRUCTUUR**

eze werkgroep legt zich toe op de zorgstructuur op de scholen en binnen de voorschoolse voorzieningen.

- **KENNISDELING/VISIE**

Deze werkgroep focust zich op de kennisdeling en visie met betrekking tot het opvoeden en opgroeien van jeugdigen.

De werkgroepen opereren onder supervisie van de overkoepelende stuurgroep. De stuurgroep zet de grote lijnen uit en zorgt dat alle activiteiten passen binnen de ambities uit de overeenkomst. De werkgroepen hebben (zoals u in bovengenoemde tijdlijn kunt zien) al mooie resultaten en concrete producten opgeleverd.

Tijdens een goedbezochte inspiratiesessie op 31 mei 2022 in De Kaaihof te Genemuiden zijn de opbrengsten van het project gepresenteerd en besproken. Ook is er tijdens die bijeenkomst nagedacht over het vervolg.

3.

3.2.2 VERBETERPUNTEN

- Tijdens de bijeenkomst bij de Kaaihof op 31 mei jl. hebben we niet alleen gekeken wat er is opgeleverd, maar hebben we ook nagedacht over wat we in de komende periode gaan doen. Hieruit bleek dat de doelstellingen overeind kunnen blijven en de benoemde thema's nog actueel zijn. Wel is het nodig om de samenstelling binnen de werkgroepen te verversen.
- Het blijkt dat het succes van het project afhankelijk is van voldoende deelname en betrokkenheid van de partijen die destijds de overeenkomst hebben ondertekend. Dit is een blijvend aandachtspunt om het project succesvol te houden.
- Het is heel belangrijk om ambassadeurs te binden vanuit de deelnemende organisaties aan het project. Deze kunnen dan binnen hun eigen organisaties het project uitdragen.
- Het streven is om het gedachtegoed van de Positieve Gezondheid in te bedden in dit project. Hiermee leggen we ook de verbinding met de preventienota. Sommige organisaties werken hier al wel actief mee, maar er liggen ook nog kansen voor bijvoorbeeld het onderwijs en kinderopvang.

3.2.3 NIEUW BELEID

We zijn tevreden met de resultaten die het project verbinding onderwijs en jeugdhulp tot nu heeft bereikt. Er liggen echter zeker nog kansen open, daarom willen we het project graag door ontwikkelen binnen de bredere kaders van het gemeentelijk preventiebeleid 0-100+ als verwoord in de nota 'Samen zijn we Zwartewaterland'.

De samenstelling van de werkgroepen vraagt om een goede mix van vertegenwoordiging uit het onderwijs, jeugdhulp en gemeente. Dit betekent dat we een uitvraag gaan doen bij alle deelnemende partijen met de vraag in welke werkgroep zij willen deelnemen.

Met de stuurgroep is afgesproken dat de werkgroepen zelf aan de slag gaan met de opgehaalde input uit de inspiratiebijeenkomst van 31 mei jl. De werkgroepen formuleren zelf hun opdracht voor de komende 2 jaar en leggen deze ter goedkeuring voor aan de stuurgroep.

3.

3.3 PIJLER 3: BEVORDERING INTEGRATIE VAN ANDERSTALIGE KINDEREN EN HUN OUDERS

3.3.1 HUIDIGE SITUATIE

Een aantal scholen in Zwartewaterland heeft te maken met een (relatief grote) groep leerlingen waarvan Nederlands niet de eerste taal is. Dit noemen we NT2-leerlingen. Het gaat hierbij om kinderen van vluchtelingen en statushouders, maar ook om kinderen van bijvoorbeeld arbeidsmigranten. Sinds het voorjaar 2022 hebben we te maken met een meer specifieke groep: de vluchtelingen uit Oekraïne.

Ook op de peuterspeelgroepen en kinderopvang vinden we deze NT2-kinderen. Op sommige peuterspeelgroepen vormen zij zelfs een groot deel van de populatie.

Scholen krijgen van het rijk alleen extra middelen voor kinderen die tot de categorie eerstelijns vluchtelingen behoren. Daarvan moeten er dan minimaal vier aanwezig zijn.

Vanuit het onderwijskansenbeleid is er sinds 2019 extra aandacht voor de ondersteuning van de NT2-doelgroep.

De drie basisscholen met relatief de meeste NT2-leerlingen (obs Aremberg, obs De Toermalijn en obs De Vogelaar) ontvangen vanuit de gemeente een financiële bijdrage voor extra inzet van een taalcoach/onderwijsassistent voor specifieke ondersteuning van deze kinderen. Stichting Op Kop, het schoolbestuur waar deze scholen onder vallen, was bereid om hiervoor zelf eenzelfde bedrag beschikbaar te stellen. Ook aan het Agnieten College hebben we extra middelen beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van deze doelgroep.

Ook zijn we vanaf 2019 aangehaakt bij een project vanuit de gemeente Steenwijkerland. De projectleider hiervan heeft een inventarisatie gedaan in Zwartewaterland naar de situatie. Aan de hand hiervan zijn een aantal producten ontwikkeld, waar scholen gebruik van kunnen maken. Dit gaat dan om een scholingsaanbod en handreikingen, gericht op personeel van scholen en kinderopvang.

3.

OPVOEDEN IN TWEE CULTUREN

Tot een aantal jaren geleden was het in Zwartewaterland gebruikelijk dat alle kinderen binnen het reguliere onderwijs werden opgevangen. Dit blijkt in een aantal gevallen (met name als kinderen op een hogere leeftijd instromen) toch dus danig lastig voor de betreffende scholen, dat we in de afgelopen jaren steeds meer een beroep zagen op specifiek nieuwkomersonderwijs in aangrenzende gemeenten. Kinderen krijgen daar dan gedurende een schooljaar zeer intensief taalonderwijs en stromen daarna alsnog in op een reguliere basisschool in Zwartewaterland. Voor deze kinderen wordt vaak een beroep gedaan op leerlingenvervoer.

Vanuit de gemeente worden scholen en kinderopvang incidenteel gefaciliteerd als het gaat om de inzet van een tolk bij belangrijke gesprekken met ouders.

Voor NT2-leerlingen vanaf 12 jaar is er de Internationale Schakelklas bij Landstede in Zwolle. Via deze voorziening kunnen deze leerlingen intensief worden voorbereid op het reguliere voortgezet onderwijs.

Voor ouders van NT2 leerlingen hebben we i.s.m. de GGD en het Vluchtelingwerk een informatiebijeenkomst georganiseerd over 'opvoeden in twee culturen'. Deze was goed bezocht en men was heel positief over deze ochtend.

Voor de groep Oekraïense kinderen die sinds de eerste helft van 2022 in relatief grote aantallen worden opgevangen in onze gemeente hebben we in samenwerking met het onderwijs een speciale onderwijsvoorziening gecreëerd. De kinderen van 6 t/m 12 jaar krijgen les op CNS De Driester aan de Kamperzeedijk. De kleuters krijgen les bij Kindcentrum Johannes Bogerman in Genemuiden.

3.

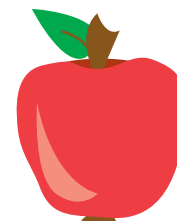
3.3.2 VERBETERPUNTEN

- Een aantal peuterspeelgroepen heeft te maken met een groot percentage kinderen met een niet Nederlandstalige achtergrond (NT2-doelgroep). Dit vraagt veel aandacht van de pedagogisch medewerkers en er zijn relatief weinig nt1-kinderen die het taalniveau van deze kinderen helpen te stimuleren.
- Samen met de projectleider NT2 is een evaluatie geweest op ons huidige beleid. Hieruit zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen. Zo moeten er duidelijkere afspraken komen over de verwijzing naar nieuwkomersscholen. Ook het thema verwerking zou meer aandacht moeten krijgen binnen het onderwijs. Dit is een gevoelig onderwerp bij ouders en kinderen, maar heeft grote invloed op hun ontwikkeling. Ook weerbaarheid van deze kinderen verdient extra aandacht.
- Uit de informatieochtend voor ouders over opvoeden is gebleken dat er een behoefte ligt bij deze ouders om structureler rondom een thema bij elkaar te komen. Dit gaan om ouders van NT2 leerlingen.
- Sinds maart 2022 hebben we te maken met de Oekraïense leerlingen. Deze worden nu goed opvangen, het ziet er naar uit dat deze nog voor een langere periode hier blijven. We moeten een visie ontwikkelen op deze groep, hoe gaan we hen integreren in het regulieren onderwijs.

3.3.3 NIEUW BELEID

Samen met de betrokken voorschoolse voorzieningen gaan in gesprek over de gevolgen van het grote aandeel NT2 kinderen op sommige peuterspeelgroepen. We gaan onderzoeken hoe we deze doelgroep het beste kunnen ondersteunen en hoe we ervoor kunnen zorgen dat het algemene kwaliteitsniveau van deze groepen hoog blijft.

Samen met de projectleider NT2 gaan we het NT2 beleid door ontwikkelen. We doen dit o.a. aan de hand van de evaluatie. We gaan ook aan de slag met een standaard procedure die scholen kunnen volgen als er een leerling wordt aangemeld met een NT2 achtergrond. Wat kan een school dan doen en wanneer is er sprake van een verwijzing naar gespecialiseerd nieuwkomersonderwijs buiten de gemeente. Ook gaan we aan de slag met het thema traumaverwerking en weerbaarheid.

3.

De financiële ondersteuning voor de drie basisscholen en het VO Agnietencollege gaan we in de komende jaren voortzetten.

De ouderbetrokkenheid van deze doelgroep willen we verhogen door het vaker organiseren van bijeenkomsten rondom een specifiek thema. Dit doen we i.s.m. de GGD en het Vluchtelingenwerk.

Vanuit het thema laaggeletterdheid wordt er een lokaal plan gemaakt. Dit vormt een uitwerking van het Regionaal plan basisvaardigheden. We doen dit i.s.m. Stichting Lezen & Schrijven, de gemeente Staphorst en de klankbordgroep laaggeletterdheid.

In het plan wordt aandacht geschonken aan de signalering van laaggeletterdheid en de doorverwijzing naar het juiste aanbod. We kiezen daarbij voor een integrale aanpak. Preventie is één van de thema's die aandacht krijgt in het plan. Onderwijs en voorschoolse voorzieningen vormen hierin een belangrijke vindplek. Het plan van aanpak basisvaardigheden zal dan ook aansluiten bij deze pijler.

Samen met het lokale onderwijsveld denken we na over de verdere integratie van de Oekraïense leerlingen. We continueren in ieder geval in schooljaar 2022/2023 ons huidige aanbod. Gedurende het schooljaar denken we na over de verdere integratie. Regionaal is er een projectleider aangesteld die meedenkt in het plan van aanpak voor de komende jaren. We houden hierbij de landelijke ontwikkelingen scherp in de gaten.

SIGNALERING
LAAG
GELETTERDHEID

3.

3.4 PIJLER 4: STIMULEREN VAN DE TAALONTWIKKELING

3.4.1 HUIDIGE SITUATIE

PROJECT BOUW

Dyslexie komt op alle basisscholen voor, zo ook in Zwartewaterland. In 2016 is op verzoek van de basisscholen het programma Bouw! aangeschaft voor het onderwijs. Dit unieke computergestuurde interventieprogramma wordt ingezet om leesproblemen bij risicoleerlingen in groep 2 t/m 4 te voorkomen. Met dit programma is gekozen voor een preventieve aanpak om de problemen met leesachterstanden, laaggeletterdheid en dyslexie effectief terug te dringen. Het programma wordt in z'n geheel bekostigd door de gemeente.

VOORLEESEXPRESS

Een ander belangrijk middel om de taalontwikkeling van jongere kinderen te stimuleren is 'voorlezen'. Jonge kinderen leren enorm veel van voorlezen. Kinderen leren nieuwe woorden tijdens het voorlezen en ze leren hoe een goede zin opgebouwd is. En door met het kind ook te praten over het boek, wordt het kind ook gestimuleerd actief met taal aan de slag te gaan.

Naast taalontwikkeling leren kinderen goed luisteren wanneer ze voorgelezen worden en zich te concentreren.

Voorlezen stimuleert de fantasie van het kind ook. Afhankelijk van het onderwerp van het boek leert het kind ook veel over de wereld om zich heen, waardoor hij/zij meer grip krijgt op de directe wereld om zich heen.

Bij het bezoek aan het consultatiebureau is het onderwerp 'voorlezen' een vast agendapunt in de gesprekken met ouders. Wanneer blijkt dat ouders dit onderwerp lastig vinden of niet goed weten hoe ze moeten beginnen wordt er doorverwezen naar het project 'De VoorleesExpress'. Ook kinderen met een taalachterstand kunnen gebruik maken van de VoorleesExpress. Dit project wordt uitgevoerd door de Bibliotheek in Zwartewaterland en zorgt ervoor dat kinderen met een taalachterstand extra aandacht krijgen. Een half jaar lang komt er een vrijwilliger bij een gezin thuis om voor te lezen. Samen met de ouders streven zij ernaar dat taal en leesplezier een vaste plek in het gezin krijgen.

3.

BOEKSTARTKOFFERTJE

Alle ouders van pasgeboren baby's ontvangen een brief met een waardebon van de gemeente of het consultatiebureau, waarmee zij bij de Bibliotheek een koffertje met twee babyboekjes kunnen ophalen. Ouders die dit 'BoekStartkoffertje' ophalen, maken hun kind daarmee direct lid van de Bibliotheek.

BOEKEN(GE)ZIN

In 2020 zijn we gestart met het taalontwikkelingsproject BOEKEN(ge)ZIN. Dit is een programma speciaal voor ouders met jonge kinderen (0 tot 3 jaar). Het is een reeks van zes bijeenkomsten waarin ouders in een vaste groep praten over opvoeden aan de hand van prentenboeken. Er worden ervaringen, tips en adviezen uitgewisseld. De groepsbijeenkomsten worden geleid door een jeugdverpleegkundige. Iedere keer staat er een ander thema centraal.

Onderstaande thema's zijn opgenomen in het programma:

- Contact met je kind
- Topouders
- Meer met taal
- Meer met voorlezen
- Spelenderwijs opvoeden
- Timemanagement

BIBLIOTHEEK OP SCHOOL

In het schooljaar 2022/2023 zijn we gestart met een pilot 'Bibliotheek op school' op 3 basisscholen in de gemeente. Dit is een landelijk ontwikkeld programma waarbij de Bibliotheek en de school zich richten op een verbetering van de taalvaardigheid, leesmotivatie en informatievaardigheden.

Het plezier in lezen staat voorop! Het project bestaat uit verschillende bouwstenen. Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijke visie, het lees- en mediaplan, dagelijks aandacht voor lezen in de klas en een prachtige collectie boeken op school.

3.

3.4.2 VERBETERPUNTEN

- Het aantal verwijzingen naar een dyslexie aanbieder was gedaald tot 2021, maar stijgt nu weer. De vraag is of het project Bouw! wel op de juiste manier wordt ingezet in de groepen 2 t/m 4.
- VoorleesExpress wordt op dit moment uitgevoerd door vrijwilligers. Er is echter meer vraag dan aanbod. Op dit moment staan er een aantal gezinnen op de wachtlijst, maar er zijn geen vrijwilligers meer die dit kunnen uitvoeren.
- Bibliotheek op school blijkt een succes en meerdere scholen willen hiermee starten. De Bibliotheek heeft echter op dit moment onvoldoende capaciteit om meerdere scholen op te starten.

3.4.3 NIEUW BELEID

Het project Bouw! wordt voor de komende 5 jaar gecontinueerd op alle basisscholen in Zwartewaterland. Samen met de basisscholen wordt gekeken hoe dit programma nog meer geïntegreerd kan worden in het standaard lesprogramma in de groepen 2 t/m 4.

Het taalontwikkelingsproject BOEKen[ge]ZIN willen we blijvend aandacht/publiciteit geven. Het is een heel goed programma waarbij ouders leren van elkaar, en waarbij op een laagdrempelige manier via het thema voorlezen ook het opvoeden wordt besproken.

BOEKen[ge]ZIN OUDERS LEREN VAN ELKAAR

Het project Bibliotheek op school willen we gefaseerd implementeren op meerdere basisscholen in Zwartewaterland. Bij dit project financiert de school ook een deel van dit project.

We gaan in gesprek met de Bibliotheek over de uitbreiding van dit project op meerdere basisscholen. We streven ernaar om dit project te implementeren op zoveel mogelijk scholen binnen Zwartewaterland.

3.

3.5 PIJLER 5: STIMULEREN VAN SOCIAAL EMOTIONELE EN MOTORISCHE ONTWIKKELING VAN KINDEREN

3.5.1 HUIDIGE SITUATIE

Optimale ontwikkelingskansen voor iedereen. Daar staan we voor. Niet alleen voor kinderen en jongeren, maar in alle fases van het leven. Persoonlijke ontwikkeling draagt op diverse manieren bij aan de positieve gezondheid van inwoners. Het kan bijvoorbeeld zorgen voor een beter zelfbeeld, maar ook kan het je sociaal economische positie versterken.

Vanuit het thema 'stimuleren van sociaal emotionele en motorische ontwikkeling van kinderen' worden er diverse activiteiten en projecten georganiseerd. We noemen ze hier:

- Kinderen die zelfvertrouwen hebben zijn vaak ook weerbaar(der). Kinderen die weerbaar zijn, kunnen hun grenzen goed aangeven. Ze durven voor zichzelf op te komen maar ook steun te zoeken. Om die reden ontvangen alle basisscholen in Zwartewaterland een jaarlijks budget van maximaal € 3.000,- voor het organiseren van activiteiten die zijn gericht op zelfvertrouwen en de [versterking van weerbaarheid](#). Scholen kiezen hierbij voor een methode die zij het beste vinden passen binnen hun school. Deze activiteit wordt klassikaal aangeboden.

- Op een aantal scholen zijn de weerbaarheidstrainingen uitgebreid met een [voorlichting over social media, gamen, alcohol en drugs](#). Als gemeente stimuleren we de scholen hieraan mee te werken door financieel bij te dragen aan deze cursussen. Voorwaarde is wel dat ouders ook betrokken worden bij de voorlichtingsavonden.
- Daarnaast bieden we aan individuele leerlingen die dit nodig hebben de SoVa training aan. In de [SoVa training](#) leren we kinderen onder andere door middel van rollenspellen hoe om te gaan met lastige sociale situaties die op school of in de omgang met andere kinderen voor kunnen komen. Deze training wordt 3 keer per jaar aangeboden.
- Voor kinderen die thuis te maken hebben met echtscheiding bieden we via de scholen de [KIES training](#) aan. KIES staat voor Kinderen In Echtscheidings Situaties. KIES is een programma dat bestaat uit 8 bijeenkomsten van ruim een uur (onder schooltijd) voor de kinderen vanaf groep 5 t/m 8. KIES is bestemd voor alle jongeren die een scheiding hebben meegemaakt. Het maakt niet uit of het lang geleden is of dat je ouders nog maar pas uit elkaar zijn. Ook als je er niet veel last of verdriet van hebt kan het toch fijn zijn om er eens over te praten met leeftijdgenoten die hetzelfde hebben meegemaakt. Deze training wordt drie keer per jaar aangeboden.

3.

- Op alle basisscholen en het VO Agnietencollege is het [schoolmaatschappelijk werk](#) een standaard onderdeel van het ZAT (Zorg Advies Team). Zij denken, samen met de jeugdverpleegkundige van de GGD en de lb'er, mee in mogelijke oplossingen voor de hulpvraag van ouders of kind. Ook kunnen zij kortdurende ondersteuning bieden op school, of in de thuissituatie. Sinds het schooljaar 2021/2022 is de capaciteit van het schoolmaatschappelijk hiervoor uitgebreid naar 28 uur in het basisonderwijs en 8 uur op het voortgezet onderwijs.
- Op het Agnietencollege wordt in de 1^e en 2^e klas het [programma 'THINK op school'](#) aangeboden. THINK op school is een lessenreeks en is gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling, met het 5G-model als basis. THINK staat op het rooster naast Engels, Duits en Frans. In de lessen praten jongeren, onder begeleiding van een vaste en vertrouwde THINK-trainer en de mentor over dingen die iedereen in het leven tegen komt.
- Binnen het [JOGG programma](#) besteden we aandacht aan de bewegen en de gezonde leefstijl van jongeren. Vanuit dit project worden diverse activiteiten georganiseerd, zoals de water drink challenge en het leefstijlprogramma 'GOAL'.
- In het schooljaar 2022/2023 zijn we op het Agnietencollege gestart met het [project 'normaliseren'](#). Aanleiding is de toenemende signalen van jongeren

die kampen met psychische problematiek, denk aan bijvoorbeeld neerslachtigheid en depressiviteit. Na de corona is dit meer aan het licht gekomen. Ook lijken jongeren minder gemotiveerd en hebben ze niet altijd een doel voor ogen. Met dit gegeven is het Agnietencollege i.s.m. GGD en gemeente aan de slag gegaan. Bert Wienen, lectoraat aan Hogeschool Windesheim, is ook betrokken bij het project. We denken dat niet alle psychische problematiek moet leiden tot een doorverwijzing naar de specialistische jeugdhulp. Het normaliseren van dit soort gedachten kan helpen om er mee om te gaan. Met die gedachte is er een schoolcoach vrijgemaakt voor dit project die zich richt op het welbevinden van de jongeren. Op deze manier is er expertise en aanbod op de belangrijke levensdomeinen van leerlingen beschikbaar binnen de school (expertise over motivatie, angst, depressiviteit, gedragsproblematiek, emotionele problemen, problemen met peers, veiligheid). Eventuele problemen van jongeren op deze gebieden kunnen op/vanuit school dan worden aangepakt of begeleid.

- In 2021 zijn we gestart met de [pilot PMT \(Psychomotorische Therapie\)](#). Deze vorm van therapie hebben we voor 75% gratis toegankelijk gemaakt voor alle jongeren tot 18 jaar. Met deze laagdrempelige vorm van hulp denken we te besparen op de individuele voorzieningen specialistische jeugdhulp. PMT is erop

3.

gericht kinderen weerbaarder te maken. Kinderen leren op te komen voor zich zelf en positiever te kijken naar dingen die moeilijk zijn. Ook ouders worden hierin meegenomen.

- PMT werd in 2021 in veel gevallen ook nog vergoed door de zorgverzekering, als gemeenten betaalden we dan niets. Echter, sinds 2022 is deze vorm van therapie uit het basispakket gehaald en wordt het onder de noemer 'jeugdhulp' geschaard. Ouders betalen nu 25% van de kosten, de gemeente 75%.
- Sinds September 2022 is de 1^e [Jongerenraad van Zwartewaterland](#) een feit. 19 jongeren uit Zwartewaterland vormen de jongerenraad en praten mee over (nieuwe) ontwikkelingen binnen de gemeente. Ook kunnen ze zelf ideeën aandragen. Met de jongerenraad hebben we als doel de jongeren een stem te geven, en helpt de gemeente om meer aansluiting te krijgen met de belevingswereld van deze jongeren.

3.5.2 VERBETERPUNTEN

- Het programma 'IJS jij en scheiden' voor het VO Agnietencollege komt nog niet van de grond. We zetten in op extra promotie van het project en start van het programma in de 2^e helft van het schooljaar 2022/2023.
- We hebben op dit moment nog te weinig inzicht in de resultaten van bovengenoemde preventieve

projecten. Tevens is het aanbod nog niet bij iedereen voldoende bekend.

- Op alle basisscholen worden weerbaarheidstrainingen gegeven. Ook vinden er geregeld informatie avonden plaats over bijvoorbeeld puberbrein, of alcohol- en drugs. Echter, de opkomst en betrokkenheid op deze avonden vanuit ouders is minimaal. Dit is ook een punt van aandacht vanuit de preventienota.
- Vanuit het Agnietencollege is het signaal gekomen dat jongeren zich vervelen in de pauzes. Er is gevraagd om samenwerking in het realiseren van een pannakooi, zodat jongeren een afleiding hebben en minder snel in de verleiding komen om te 'hangen'.
- Vanuit de o.a. het project 'verbinding onderwijs en jeugdhulp' is de behoefte uitgesproken om meer en structureel in te zetten op de leeftijd groep 10 – 14 jaar. De overgang van BO naar VO is voor velen een grote stap.
- Vanuit het coalitieprogramma en de preventienota hebben we de opdracht te onderzoeken welke bruikbare elementen we kunnen gebruiken uit het IJslandse model.
- Er zijn signalen dat we in Zwartewaterland een relatief grote groep kinderen hebben die sociaal emotioneel vastlopen vanwege hoogbegaafdheid. Voor deze groep is nog niet altijd voldoende aandacht.

3.

3.5.3 NIEUW BELEID

Mede vanuit de NPO middelen hebben we met scholen nagedacht over extra aanvullingen op het bestaande beleid. Het hierboven genoemde programma 'normaliseren' op het Agnietencollege is daar een voorbeeld van. Het schooljaar 2022/2023 gebruiken we om dit project verder te professionaliseren, zodat we eind van het schooljaar een besluit kunnen nemen over de voortgang van dit project.

Het signaal van het onderwijs over de soepelere overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs hebben we serieus genomen. We hebben hierover nagedacht met diverse professionals en hebben bij andere gemeenten gekeken hoe zij hiermee omgaan. We concluderen dat er in de leeftijd van 10 tot 14 jaar veel op jongeren af komt. Onderwerpen zoals het omgaan met sociale media, alcohol- en drugsgebruik, gamen, sexting en shaming zijn thema's die aandacht verdienen. Het voorbeeld van Steenwijkerland sprak ons aan en dit idee gaan we op de Zwartewaterlandse manier opzetten. We noemen het: project Levensvaardigheden. Het project heeft als doel jeugdigen tot 18 jaar te coachen in het levensvaardig(er) worden. Zodat zij voldoende vaardig zijn om zo zelfstandig mogelijk en autonoom hun leven te leiden, aan de samenleving deel te nemen en leren om met uitdagingen en onzekerheden om te gaan.

JEUG VOLOP BETREKKEN BIJ DE SAMENLEVING

Onder levensvaardigheden worden de volgende zes thema's verstaan, gekoppeld aan de Positieve Gezondheid:

- Mijn lichaam: ik voel me gezond en fit
- Mijn gevoelens en gedachten: ik voel me vrolijk en denk positief
- Zingeving: ik heb vertrouwen in mijn toekomst
- Kwaliteit van leven: ik geniet van het leven
- Meedoen: ik heb goed contact met andere mensen
- Dagelijks leven: ik kan goed voor mezelf zorgen

Door deze thema's met leeftijdsgenoten te ontdekken, in verschillende situaties (zoals thuis, op school, op de naschoolse opvang of op de sportclub) worden jeugdigen (en hun gezinnen) volop betrokken bij de samenleving. En worden zij zich bewust van zichzelf, de samenleving en de mogelijkheden die zijzelf bezitten of het leven hen biedt. Levensvaardig(er) worden gaat over de cognitieve, sociale, emotionele en fysieke ontwikkeling.

3.

Het project zal gekoppeld worden aan het jongerenwerk en de buurtsportcoaches. Door iemand vanuit deze werkzaamheden te koppelen aan het project wordt het zichtbaar, zowel op straat als op school. Het project staat nog in de kinderschoenen, de komende tijd gaan we met een aantal professionals verder aan de slag om het project concreet te maken, zodat het de komende jaren uitgerold kan worden.

Voldoende bewegen en gezonde leefstijl is belangrijk voor opgroeiende jongeren. Het JOGG programma wordt daarom gecontinueerd. In de lokale educatieve en preventieve agenda leggen we een relatie met de programma's die vanuit JOGG worden opgezet. Ook denken we na over eventuele inzet van een buurtsport- en/of cultuurcoach t.b.v. inzet op activiteiten/ ontmoetingen buiten schooltijd.

Samen met het onderwijs gaan we in gesprek over het thema 'hoogbegaafdheid'. We peilen in hoeverre scholen hier al mee bezig zijn en onderzoeken wat er nodig is om te voorkomen dat kinderen vastlopen.

Aan de hand van de meest recente verschenen kinder- en jeugdmonitor van de GGD IJsselland onderzoeken we of er nog gebieden zijn waar extra preventieve aandacht is gewenst.

GOAL! > GEZONDE
ONTWIKKELING
ACTIEVE
LEEFSTIJL

De meeste van bovengenoemde projecten zijn sinds 2 jaar actief. We kiezen er daarom voor om de huidige activiteiten te continueren en waar mogelijk uit te bouwen. We streven ernaar om de activiteiten blijvend onder de aandacht te brengen van onze inwoners, de scholen en de professionals.

Voor alle basisscholen in Zwartewaterland stellen we een budget (max. € 1.000 per school) beschikbaar voor het organiseren van een sociaal, cultureel of sportieve activiteit, los van de bestaande programma's. scholen kunnen in de periode tot 2024/2025 een aanvraag doen.

Samen met het Agnietencollege denken we na over het realiseren van een passende pannakooi/voetbalcourt om jongeren in de pauzes een leuke ontspanning te bieden. We gaan onderzoeken welke bruikbare elementen vanuit het IJsslandse model (de Nederlandse variant heet nu: opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)) toegepast kunnen worden in Zwartewaterland.

3.

3.6 PIJLER 6: OPVOEDEN EN OPGROEIEN

3.6.1 HUIDIGE SITUATIE

Opgroeien gaat vaak vanzelf, opvoeden niet altijd. Kennis over opvoeden, informeren en ondersteuning bieden bij het opvoeden speelt een grote rol in het aanleren van bijvoorbeeld grenzen. Tijdig ouders 'bij de hand' nemen op gezette momenten is vaak het halve werk. Uiteraard zijn er de reguliere contactmomenten met de jeugdgezondheidszorg, waarbij ouders vragen over opvoeden en opgroeien kunnen stellen. Als 'verdieping' hierop bieden we 3x per jaar de [oudercursus Positief opvoeden](#) (volgens de Tripple P methode) aan. Deze richt zich voornamelijk op preventie en vroege interventie en probeert positieve, liefdevolle relaties tussen ouders en kinderen te stimuleren en ouders te helpen effectieve strategieën te ontwikkelen voor het omgaan met diverse gedragsproblemen bij kinderen en veelvoorkomende ontwikkelingsproblemen. Sinds 2021 is de cursus uitgebreid met een cursus speciaal voor kinderen in de Puberleeftijd.

Verder is in 2020 het [project Steunouder](#) van start gegaan. Een steunouder is iemand met ruimte in hart en huis voor het kind van een ander. Als een soort oom en tante of opa en oma vangt een steunouder het kind

(van 0 tot 13 jaar) tijdelijk één of meer dagdelen per week op in het eigen gezin. Het is een laagdrempelige en gelijkwaardige manier om een kind wat extra liefde en aandacht te geven en de vraagouders in de thuissituatie te ontlasten om zo hun eigen draagkracht te vergroten. Vraagouders zijn ouders die een extra steuntje in de rug nodig hebben om alle ballen in de lucht te kunnen houden of met wat tijd voor zichzelf de zorg voor het gezin beter aankunnen. Ouders die tijdelijk te maken hebben met een onbalans tussen draaglast en draagkracht.

Op de basisscholen en het Voortgezet onderwijs kunnen ouders en kinderen gebruik van het schoolmaatschappelijk werk. [Schoolmaatschappelijk werk](#) is een laagdrempelige voorziening, aanwezig op school, welke erop gericht is om problemen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Zij vervult een brugfunctie tussen kind, ouders, school en (jeugd-)zorginstellingen en richt zich op het kind bij wie de ontwikkeling stagneert. De begeleiding richt zich op degenen die invloed hebben op die situatie. Enerzijds zijn dit de ouders en verzorgers, anderzijds zijn dat bijvoorbeeld leerkrachten en de (jeugd-)hulpverlening.

3.

Samen met de kerken zijn we in 2020 gestart met het project 'Maak je Har(d)t voor je relatie'. Dit project heeft als doel:

- Investeren in het voorkomen van echtscheidingen
- De gevolgen van een echtscheiding beperken
- Inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk begeleiden naar de juiste hulp
- Problematiek rondom echtscheidingen bespreekbaar maken

Binnen het project is er een coördinator/relatiecoach beschikbaar die laagdrempelige hulp biedt aan ouderstellen.

Op verzoek van de gemeente heeft de GGD de cursus 'baby op komst' ontwikkeld. De cursus is bedoeld voor ouders die zwanger zijn. Tijdens de cursus krijgen ouders actuele informatie over ouderschap, hechting, babysignalen, slapen en het aanbrengen van ritme. Een goede schoolgang is uitermate belangrijk voor de ontwikkeling van jongeren. Het kan voorkomen dat jongeren tijdelijk niet naar school gaan i.v.m. bepaalde problematiek. In dat geval wordt in vroegtijdig stadium de leerplichtambtenaar betrokken en gekeken naar een passende oplossing.

3.6.2 VERBETERPUNTEN

- De bekendheid van de projecten moet uitgedragen door alle partijen die werkzaam zijn met kinderen en ouders in Zwartewaterland. Op dit moment is nog niet iedereen op de hoogte van het volledige aanbod. Ook willen we op informatieavonden van scholen, peuterspeelzalen e.d. meer de verbinding leggen tussen de zorg- en schoolstructuur. De school, peuterspeelzaal e.d. zijn belangrijke vindplaatsen.
- Het landelijke programma 'Kansrijke Start' benadrukt het belang van de 1^e 1000 dagen. In Zwartewaterland hebben we in februari 2021 een Kick Off gehad van Kansrijke Start met een lezing over de pre- prenatale periode. Daarna is het stil komen te liggen vanwege diverse redenen. Hier kan dus nog meer op ingezet worden.
- Het bieden laagdrempelige hulp rondom een echtscheiding of relatieproblematiek is heel belangrijk. We merken dat er echter nog vaak een drempel is om hulp te vragen. Ouders komen (te) laat met een vraag, waardoor lichte hulpverlening een gepasseerd station is. We willen het project 'Maak je Har(d)T voor je relatie' meer gaan promoten, zodat ouders ook met lichte hulpvragen komen.
- De cursus Baby op komst is nog niet opgestart. Dit heeft mede te maken met corona en de nasleep daarvan.

3.

3.6.3 NIEUW BELEID

Het project 'Maak je Har(d)T voor je relatie vraagt om een communicatie strategie. Hier gaan we mee aan de slag. Hoe bereiken we de ouders, gezinnen, die schroom hebben om hulp te vragen. Met welke organisaties kunnen we hierin samenwerken? Ook willen we gaan starten met een inlooppreekuur/loket (pilot), zodat mensen binnen kunnen lopen als er vragen zijn rondom een echtscheiding.

De cursus 'Baby op Komst' gaan we starten vanaf januari 2023. Er wordt een flyer gemaakt zodat deze door o.a. de verloskundigen verspreid gaan worden. We maken hierover afspraken met de verloskundige praktijken in Zwartewaterland. Samen met verloskundigen, kraamhulp en jeugdverpleegkundigen gaan we aan de slag met het invullen van de zorgpadentool. Dit is een landelijk ontwikkelde tool waardoor helder wordt hoe de zorgroute loopt en waar verbeterpunten liggen. We gebruiken deze om te komen tot een plan van aanpak op dit thema voor de komende jaren.

Vanuit het sociaal domein biedt een preventiemedewerker tijdelijke ondersteuning aan gezinnen en jongeren die vastlopen. Denk hierbij aan lichte opvoedondersteuning, video hometraining of een luisterend oor. De inzet van de preventiemedewerker

werkt laagdrempelig en voorkomt zwaardere inzet van hulp. We onderzoeken of de inzet van een preventiemedewerker kan worden uitgebreid. Tevens gaan we kijken naar de gezinnen die vanuit zich zelf niet om hulp vraagt (zorgmijding), maar dit wel nodig heeft. We onderzoeken hoe we ze beter kunnen bereiken.

De jeugdconsulenten zijn betrokken bij gezinnen waar (complexe) problematiek speelt. Daarom is een goede relatie met het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen van groot belang. Jeugdconsulenten sluiten indien nodig aan bij zorgadvies gesprekken op scholen. Om te komen tot een sterke verbinding koppelen we vaste jeugdconsulenten aan de scholen. Op deze manier houden we de lijnen kort en kan snel worden geschakeld. Daarnaast geldt dat een aantal van bovengenoemde projecten sinds 2020/2021 zijn gestart. We kiezen er daarom voor om de huidige activiteiten te continueren en waar mogelijk uit te bouwen.

4.

VERVOLGTRAJECT

4.1 UITVOERINGSPROGRAMMA

Op basis van het in dit visiedocument geformuleerde beleid gaan we in de komende periode een uitvoeringsprogramma voor 2023 en 2024 opstellen. In dit uitvoeringsprogramma wordt per pijler meer gedetailleerd aangegeven hoe we in de komende periode daadwerkelijk invulling willen geven aan het geformuleerde beleid. Het is de bedoeling om eens per twee jaar een nieuw uitvoeringsprogramma op te stellen. Ook het uitvoeringsprogramma zal in nauwe samenwerking met betrokken partners worden opgesteld. Het college stelt het uitvoeringsprogramma vast en zal dit ter kennisname aan uw raad aanbieden. Dit uitvoeringsprogramma zal ook deel uitmaken van het uitvoeringsprogramma dat voortkomt uit de preventienota 'Samen zijn we Zwartewaterland'.

4.2 FINANCIËN

Het uitvoeringsprogramma zal een kostenraming van de verschillende activiteiten in het kader van het de lokale educatieve en preventieve agenda bevatten. Ook de NPO middelen en de onderwijskansengelden maken hier deel van uit. We willen alle beschikbare middelen zo effectief mogelijk inzetten.

**JEUG VOLOP
BETREKKEN
BIJ DE
SAMENLEVING**

We willen de problematiek zoveel mogelijk integraal en ontschot benaderen. Het gaat hier immers om activiteiten die heel duidelijk op het snijvlak van onderwijs en (preventief) jeugdbeleid liggen.

4.3 MONITORING EN EVALUATIE

In het uitvoeringsprogramma zullen waar mogelijk concreet meetbare resultaten worden opgenomen. We willen aan de hand van de (tussentijdse) resultaten jaarlijks tijdens het OOGO/LEA met onderwijs en voorschoolse aanbieders in gesprek over de voortgang van het onderwijskansenbeleid. Op basis hiervan kunnen dan bij de opstelling van het uitvoeringsprogramma voor een volgende periode zaken worden bijgesteld of andere accenten worden gelegd. Eventueel stellen we hiervoor opnieuw een werkgroep in.

4.

Over vier jaar (2027) willen we onze visie op het onderwijskansenbeleid opnieuw tegen het licht houden. Daarbij betrekken we dan onze lokale ervaringen en nieuwe landelijke beleidsontwikkelingen.

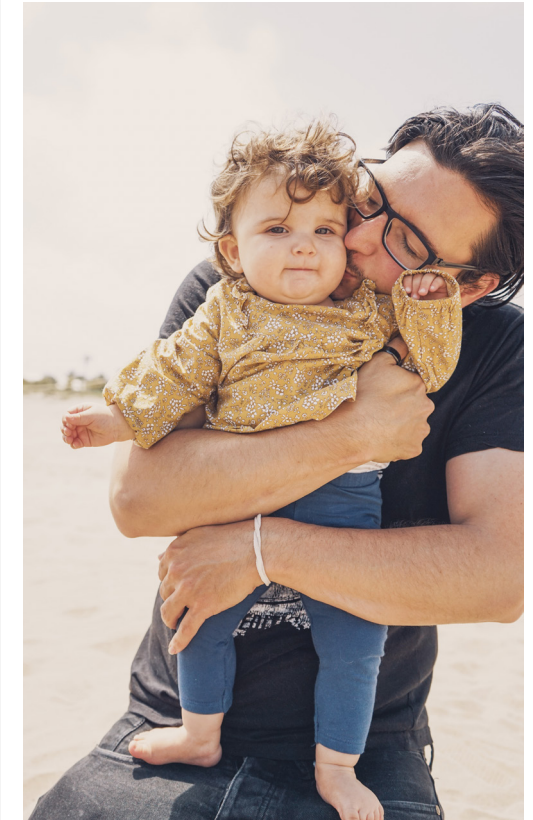
4.4 TOEZICHT EN VERANTWOORDING

De Inspectie van het onderwijs ziet toe op de uitvoering van het onderwijskansenbeleid door gemeenten. Jaarlijks vult de gemeente hiertoe een vragenlijst in.

De GGD ziet in opdracht van de gemeente er op toe of de aanbieders van VVE op de peuterspeelgroepen zich houden aan de wettelijke kwaliteitseisen. Verantwoording over de besteding van de specifieke uitkering voor onderwijsachterstanden vindt plaats via de SISA-bijlage van de gemeentelijke jaarrekening.

4.5 PLANNING

Het uitvoeringsprogramma bevat een planning voor de verschillende activiteiten die voortvloeien uit het onderwijskansenbeleid. We willen u het uitvoeringsprogramma voor de periode 2023/2024 in het vierde kwartaal van 2022 aanbieden.

B1.

BIJLAGE 1

ONDERWIJSKANSENBELEID 'GELIJKE KANSEN VOOR IEDER KIND'

AMBITIE OVEREENKOMST

VERBINDING ONDERWIJS EN JEUGDHULP

Wij werken samen aan optimale ontwikkeling van alle kinderen in de gemeente Zwartewaterland. Voor deze ambitie is gedeeld enthousiasme bij partijen uit onderwijs en jeugdhulp. Bij alle betrokkenen is er de wil zich te binden aan deze ambitie met een belofte tot commitment en uitvoering. De verwachting is dat deze samenwerking zal helpen om de best passende hulp te bieden en de kostenstijging in de jeugdhulp om te buigen. Het verbinden van jeugdhulp en onderwijs, het delen van kennis en kunde en het versterken van het netwerk brengt met zich mee dat waar nodig, hulp eerder en gericht ingezet kan worden. Daarbij zetten we het kind centraal en niet het systeem.

Deze ambitieovereenkomst tussen onderwijs, gemeente en organisaties die actief zijn in de jeugdhulp binnen de gemeente Zwartewaterland komt voort uit het onderwijskansenbeleid 'Gelijke kansen voor ieder kind'. De aanleiding om te komen tot samenwerking is tweeledig. Allereerst wordt er op dit moment veel gebruik gemaakt van dure specialistische hulp. Daarnaast is er veel kennis bij zowel onderwijs als jeugdhulp die nog onvoldoende met elkaar verbonden is.

Betrokken partijen spreken de intentie uit deze samenwerking en deze ambitie uit te werken met de inzet van menskracht, deskundigheid, expertise en kennis. Door te 'doen' wordt er gebouwd aan de samenwerking, aan verbinding en vertrouwen. Er moet onderzoek gedaan worden naar wat goed gaat en wat beter kan. Er zal samen gezocht worden naar verankering, verbetering, verandering of vernieuwing van producten, processen en samenwerking. We betrekken waar mogelijk de strategische-, de tactische- en operationele laag van de organisaties bij iedere fase van deze samenwerking.

Voor de inrichting van het traject van deze samenwerking is gekozen voor een opbouw in vier fasen te weten verkenning, dataonderzoek, opstellen ontwikkelplan en inhoudelijke uitwerking.

Betrokken partijen gaan de komende jaren deze samenwerking verder ontwikkelen om de ambitie 'Samen voor optimale ontwikkeling van onze kinderen' waar te maken. Dat beloven we elkaar, daar geven we commitment aan, daarop zijn we aanspreekbaar en dat gaan we doen. Dit alles komt tot uitdrukking in de ondertekening van de ambitieovereenkomst.